

ОСОБЛИВОСТІ ІДЕНТИФІКАЦІ ЗЛОЧИНЦЯ ЗА ЙОГО ЗОВНІШНІМИ ОЗНАКАМИ

Дзюба Анастасія Ігорівна

*студентка 5 курсу факультету права, гуманітарних і соціальних наук
Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського
м. Кременчук, Україна*

Розслідування більшості кримінальних правопорушення передбачає встановлення особи чи групи осіб, що його вчинила, збирання доказів, що будуть підтверджувати вину вказаної особи, а також з'ясування інших ситуацій та важливих обставин. Встановлення особи, яка вчинила певне правопорушення можливе лише завдяки вирішенню важливих аспектів ідентифікації такої.

Крім того, як вірно вказує І. І. Митрофанов, що підсумком кримінальної процесуальної діяльності є встановлення юридичного факту, що послужив причиною виникнення відновлювальних кримінально-правових відносин. При цьому складність та характер такої діяльності повністю залежить від змісту кримінально-правових відносин, на доведення факту виникнення яких спрямована кримінальна процесуальна діяльність. Юридичний факт учинення кримінального правопорушення, на підставі якого виникли конкретні відновлювальні кримінально-правові відносини, може бути зафіксований у встановленій Кримінальним процесуальним кодексом правовій процедурі. Це пов'язане з тим, що юридичні факти, перш, ніж вони виявлять своє юридичне значення, повинні бути належним чином установлені та задокументовані, оскільки за своєю природою вони такі, що, як правило, не можуть існувати в неоформленому вигляді [1, с. 175].

Встановлення особистості людини в цілому – це встановлення особистості, як індивіда, котрий характеризується різними фізичними та соціальними особливостями, включаючи характер, зовнішність та статус. Успіх багато в чому буде залежати від того, як розумно, повно та точно було зібрано та зафіксовано інформації з приводу зовнішності та ознак такої особи.

Таким чином, слід зазначити, що встановлення такої особи можливо лише завдяки специфічним фізичними особливостями кожної людини. Особливу увагу приділяють ознакам особи, котрі є унікальними: наприклад, риси обличчя, молекули ДНК, папілярні візерунки пальців рук, татуювання та інші риси котрі привертають особливу увагу. Зовнішні

ознаки, такі як райдужна оболонка очей, структура волосся, зріст, статура, особливості постави, також певною мірою є унікальними і саме тому ідентифікація людини за її зовнішніми ознаками успішно впровадження у процес розслідування кримінальних правопорушень.

Ознаки зовнішності людини класифікуються з різних причин. Наприклад, В. Ю. Шепітько ділить всі ознаки зовнішності на три групи: 1) анатомічні (характеристика зовнішньої будови людського тіла, зріст, форма голови, статури, риси обличчя та т.д.); 2) функціональні (мовні, рухові, те що людина демонструє зовнішньо, особливі ознаки поведінки, такі як хода, жести, голос, звички, міміка, постава та т.д.); 3) особливості вигляду особи, прикмети частин взуття, одягу) [2, с. 59].

Всі зазначені зовнішні ознаки мають істотне значення для криміналістичних досліджень, оскільки вона дозволяють ідентифікувати конкретну особистість серед інших. Необхідно зазначити, що значущими є саме власні ознаки, це обумовлено їх незмінністю та стійкістю. Звичайно людина може докласти зусиль і спробувати змінити їх, але це буде досить складно, це також стосується і усвідомлення змін анатомічних особливостей, адже при огляді експертом, може легко виявитись зміни, котрі було здійснено для заплутання ідентифікації.

Збирати дані про зовнішні зображення невідомих людей є досить складним процесом, адже основним джерелом їх отримання є дані з слідчих (розшукових) дій, включаючи в себе допити свідків, ознайомлення та вилученням доказової бази, дослідження малюнків, відео, записів з камер відео нагляду та малюнків, тощо.

Слід зазначити, що людині властиво сприймати досить повно і об'єктивно, також надовго зберігати образи іншої людини у своїй пам'яті, такі речі як зовнішність, риси обличчя та інші особливості. Тож зазначений механізм впізнання люди є основним джерелом інформації [3, с. 39].

Один з видів відображення в пам'яті, котрі необхідні для ідентифікації є ідеальні сліди відображення – це уявні речі, образи, сліди пам'яті, які виникають у свідомості людини після сприйняття ознак. Ідентифікація людини за зовнішнім виглядом здійснюється наступним чином: встановлення такої особи, або ж відмінності конкретної людини у ході слідчо-розшукових або оперативно-розшукових цілях, тож в таких випадках така ідентифікація можлива завдяки зовнішньому вигляду та індивідуальності такого [4, с. 156].

Підсумовуючи, можна визначити, що інформаційні характеристики особи, такі як біологічні, фізичні та соціальні ознаки в сукупності дозволяють відрізнити особу з оточення її подібних. Слід зазначити, що зовнішній вигляд людини – це певним чином фізичний аспект, котрий здавна використовували для розшуку та ідентифікації таких.

Для цілей вони класифіковані, а назви таких уніфіковані не лише чинним законодавством, а й міжнародними стандартами, що дозволяє використовувати їх у боротьбі зі злочинністю та міжнародному рівні. Також особливе місце даному процесу заходів відноситься рівень професіно-правової культури співробітників правоохоронних органів.

Література:

1. Митрофанов І. І. Механізм кримінально-правового регулювання : монографія. Кременчук : Видавець ПП Щербатих О. В., 2019. 480 с.
2. Шепітько В. Ю. Криміналістика : словник термінів. Київ : Ін Юре, 2004. 264 с.
3. Мельничок В. Криміналістична характеристика суб'єктивної пам'яті. *Підприємництво, господарство і право*. 2008. № 11. С. 39–43.
4. Салтевський М. В. Криміналістика (у сучасному викладі) : підручник. Київ : Кондор, 2005. 588 с

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-452-1-90>

РОЗРОБКА МОДУЛІВ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ДОСУДОВИМИ РОЗСЛІДУВАННЯМИ ЯК ЗАСІБ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ НА ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ

Єфімова Інна Веніамінівна

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри правоохоронної діяльності
Університет митної справи та фінансів
м. Дніпро, Україна*

В сучасних умовах розвитку кримінальної юстиції в Україні та Європі набуває особливої важливості питання удосконалення досудового розслідування, яке повинно відповідати вимогам швидкості, точності та прозорості. Розширення сфери кримінальних правопорушень, зокрема внаслідок збройного конфлікту, збільшує навантаження на систему правопорядку, що вимагає нових підходів до організації розслідувань. Такі виклики включають складність збору, зберігання та аналізу великого обсягу доказової інформації, а також необхідність уникнення помилок, зумовлених людським фактором. В умовах євроінтеграції України важливим є поступове наближення